

Palautekysely oppilaille mobiililaitteiden rajoittamisesta

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 27.05.2026 § 46

200/12.00.01.12/2026

Perusopetuslakiin 1.8.2025 voimaan tulleella muutoksella pyrittiin parantamaan koulujen työrauhaa. Lakimuutoksen myötä puhelinten ja muiden mobiililaitteiden käyttö oppituntien aikana on ollut pääsääntöisesti kielletty. Laitteiden käyttö on ollut sallittua vain opettajan luvalla oppimistarkoitukseen tai rehtorin tai opettajan luvalla henkilökohtaiseen terveydenhoitoon tai oppimisen apuvälineenä. Lisäksi opetuksen järjestäjän tuli linjata mobiililaitteiden käytöstä ja säilytyksestä muuna opetuksettomana kouluaikana, kuten välitunneilla ja ruokailussa.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta hyväksyi Kontiolahden perusopetuksen päivitettyt järjestyssäännöt 28.5.2025 (§ 50), ja ne otettiin käyttöön 1.8.2025 alkaen. Järjestyssääntöjen mukaan perusopetuksessa mobiililaitteiden käyttö on kielletty oppitunneilla ja pääosin myös muuna opetuksettomana kouluaikana. Vuosiluokilla 7–9 mobiililaitteiden käyttö on sallittua päivittäin yhden välitunnin ajan. Koulupäivän aikana mobiililaitteet säilytetään oppilaan laukussa, lukollisessa kaapissa tai muussa koulun osoittamassa häiriöttömässä paikassa.

Käytäntöjen valmistelussa ja toimeenpanossa on perusopetuslain 47 a §:n mukaisesti kuultu oppilaita ja huoltajia. Myös opettajien ja koulujen muun henkilökunnan näkemykset on huomioitu. Mobiililaitteiden käyttöä koskevia käytäntöjä arvioidaan ja kehitetään tarvittaessa saatavan palautteen perusteella.

Mobiililaitteiden käytön rajoittamista koskeva oppilaiden palautekysely toteutettiin Webropol-järjestelmää käyttäen ajalla 24.2.–31.3.2026. Kyselyn tarkoituksena oli selvittää oppilaiden kokemuksia mobiililaitteiden käyttöä koskevista käytännöistä, niiden noudattamisesta sekä rajoitusten vaikutuksista työrauhaan, oppimiseen ja sosiaaliseen vuorovaikutukseen kouluarjessa. Kyselyyn vastasi yhteensä 531 oppilasta Kontiolahden ja Lehmon kouluista vuosiluokilta 7–9.

Tulosten perusteella valtaosa oppilaista koki tuntevansa mobiililaitteiden käyttöä koskevat käytännöt erittäin hyvin tai melko hyvin. Käytäntöjen noudattamisen arvioitiin toteutuvan pääosin melko hyvin, vaikka vastauksissa ilmeni myös kokemuksia noudattamisen epätasaisuudesta. Enemmistö oppilaista ei kokenut rajoitusten selvästi lisänneen työrauhaa tai parantaneen omaa oppimistaan, ja osa oppilaista arvioi rajoituksilla olleen myös kielteisiä vaikutuksia. Sosiaalisen vuorovaikutuksen osalta näkemykset jakautuivat.

Avoimissa vastauksissa korostuu kaksijakoinen kokemus mobiililaitteiden käytön rajoittamisesta. Osa vastaajista kokee rajoitusten parantavan oppituntien työrauhaa ja keskittymistä sekä vähentävän häiriötekijöitä. Selvästi yleisempinä nousevat kuitenkin esiin kielteiset kokemukset, erityisesti välituntien osalta. Vastaajat kuvaavat lisääntyneitä toimeentuloa, tylsyyttä ja yksinäisyyden tunnetta sekä joissakin tapauksissa hyvinvoinnin heikkenemistä ja koulumotivaation laskua. Puhelimen poissaolon koetaan myös vaikeuttavan yhteydenpitoa ja arjen käytännön asioiden hoitamista. Lisäksi vastauksissa tuodaan esiin levottomuuden lisääntyminen sekä sääntöjen kiertäminen. Kokonaisuutena avoimet vastaukset osoittavat,

että rajoituksilla on myönteisiä vaikutuksia oppituntityöskentelyyn, mutta samalla ne kuormittavat osaa oppilaista arjen sujumuuden, sosiaalisten tilanteiden ja hyvinvoinnin näkökulmasta.

Oppilaskyselyn ohella palautetta on saatu myös huoltajilta ja koulun henkilökunnalta. Huoltajien ja henkilökunnan palaute on ollut pääosin myönteistä. Valtaosa oppilaista noudattaa henkilökunnan mukaan sääntöjä hyvin. Suurimmat muutokset ovat näkyneet välitunneilla ja siirtymätilanteissa. Oppilaiden välinen vuorovaikutus on lisääntynyt, mutta toisaalta myös levottomuus on jonkin verran kasvanut. Sääntöjen uudistamisen myötä koulujen valvontatyön koetaan lisääntyneen.

Aihetta on käsitelty myös kunnan perhekeskustimissa lasten ja nuorten arjen ja hyvinvoinnin näkökulmasta.

Kouluterveydenhuollon kautta saadun suullisen oppilaspalautteen perusteella mobiililaitteiden käytön rajoittamisella on koettu olevan myönteisiä vaikutuksia. Samansuuntaisia havaintoja on tehty seurakunnan järjestämässä toiminnassa, jossa rajoitusten on arvioitu tukeneen nuorten keskittymistä ja jaksamista rippikoulutoiminnassa.

Oppilaskyselyn tulokset yhdessä huoltajilta, henkilökunnalta ja yhteistyötahoilta saadun palautteen kanssa muodostavat kokonaiskuvan mobiililaitteiden käytön rajoitusten vaikutuksista. Saatua tietoa hyödynnetään käytäntöjen seurannassa ja kehittämisessä. Opetuspalveluissa seurataan kansallista keskustelua ikäsuosituksista ja mahdollisista rajoituksista muun muassa sosiaalisen median käytön osalta, ja ohjeistuksia päivitetään tarvittaessa niiden mukaisesti. Toistaiseksi ei nähdä tarvetta käytäntöjen muuttamiselle.

Lisätietoja: opetuspalvelujen erityisasiantuntija Annastiina Säkkinen, p. 050 595 3912.

Kasvatus- ja koulutusjohtajan ehdotus:

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päättää merkitä kyselyn tulokset tiedokseen.

Päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

Opetuspalvelujen erityisasiantuntija Annastiina Säkkinen oli paikalla tämän asian keskustelun ajan klo 18:52–19:03 ja poistui kokouksesta ennen päätöksentekoa.
